ECLI:LV:RPPT:2021:0506.1A68010421.3.S
Lieta Nr. 1A68010421
Arhīva Nr. 1A-0104-21/14

LĒMUMS
Rīgā 2021. gada 6. maijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnesis Viktors Makucevičs,
rakstveida procesā Daugavgrīvas ielā 58, Rīgā izskatīja SIA /Nosaukums A/ sūdzību Valsts ieņēmumu dienesta 2021. gada 5. februāra lēmumu Nr. 30.7-22.11/22.11/999.

Aprakstošā daļa

[1] 2020. gada 21. oktobrī Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – Iestāde) Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes Trešās algu nodokļu daļas Pirmās nodaļas galvenā nodokļu inspektore sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu NK Nr. 039352 par to, ka no 2020. gada 6. februāra līdz 2020. gada 6. martam, veicot SIA /Nosaukums A/ (turpmāk arī – Sabiedrība) tematisko pārbaudi, konstatēts, ka Sabiedrība izdarījusi administratīvos pārkāpumus, par kuriem atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – Latvijas APK) 156.[1] panta ceturtajā daļā, 155.[1] panta trešajā daļā un 159.[8] panta septītajā daļā.

[2] Ar Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes Trešās algas nodokļu daļas Pirmās nodaļas vadītājas 2020. gada 4. novembra lēmumu NK 039352 (turpmāk arī – Soda lēmums) Sabiedrība saukta pie administratīvās atbildības par pārkāpumiem, kuri paredzēti Latvijas APK156.[1] panta ceturtajā daļā, 155.[1] panta trešajā daļā un 159.[8] panta septītajā daļā, ievērojot Latvijas APK 35. panta otro daļu, piemērojot naudas sodu 500 *euro* apmērā un atgriežot izņemtās iekārtas. Soda lēmumā norādīts, ka tas Sabiedrībai nosūtīts ierakstītā pasta sūtījumā.

[3] Nepiekrītot Soda lēmumam, sūdzību iesniedza Sabiedrība.

Ar Iestādes 2020. gada 30. decembra atbildi Nr. 30.7-22.11/22.11/5460 Sabiedrība informēta, ka tā kā ir nokavējusi termiņu sūdzības iesniegšanai un nav lūgusi atjaunot procesuālo termiņu, sūdzība un tās papildinājumu izskatīšana pēc būtības ir atsakāma.

[4] 2021. gada 14. janvārī Iestādē saņemts lūgums par procesuālo termiņu atjaunošanu, lūdzot atjaunot procesuālo termiņu, izskatīt lietu pēc būtības un atcelt Soda lēmumu.

[4.1] Lūgumā norādīts, ka saskaņā ar Paziņošanas likuma 8. panta trešās daļas noteikumiem Soda lēmums uzskatāms par paziņotu 2020. gada 19. novembrī, taču sakarā ar ārkārtējās situācijas izsludināšanu valstī vīrusa Covid-19 izplatības ierobežošanai 2020. gada 8. novembrī Sabiedrības valde pieņēma lēmumu pārtraukt restorāna darbību klātienē ar 2020. gada 9. novembri, taču restorāna atrašanās vieta ir arī Sabiedrības juridiskā adrese. Iestādei par darbības pārtraukšanu bija zināms, jo, pamatojoties uz minētajiem apstākļiem, tika iesniegts iesniegums par nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu. Tādējādi Iestāde ir ignorējusi labas pārvaldības principu, nav pielikusi saprātīgas pūles, lai Soda lēmums sasniegtu adresātu, kas būtu iespējams, nosūtot to Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk arī – EDS), kur tas tika saņemts 2020. gada 20. novembrī, nezinot, ka tas nosūtīts arī pa pastu. Tādējādi Sabiedrībai nebija objektīvas iespējas saņemt Soda lēmumu juridiskajā adresē pa pastu.

[4.2] Atbilstoši Latvijas APK 245.[1] panta otrajai, piektajai un sestajai daļai, tā kā Soda lēmums 2020. gada 20. novembrī izsniegts EDS, tā paziņošanas datums uzskatāms 2020. gada 23. novembris, bet pārsūdzēšanas termiņš 2020. gada 7. decembris.

Atbilstoši Latvijas APK 279. panta pirmās un trešās daļas un 281. panta noteikumiem sūdzība tika 2020. gada 7. decembrī nosūtīta pa pastu, papildus iesniedzot EDS.

[4.3] Visas administratīvā pārkāpuma lietas, kurās pieņemti lēmumi par sodu attiecībā uz Sabiedrības valdes locekļiem, būtu jāskata kopsakarā.

[5] Ar Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2021. gada 5. februāra lēmumu Nr. 30.7-22.11/22.11/999 (turpmāk arī – Iestādes lēmums) atteikts atjaunot nokavēto procesuālo termiņu un izskatīt lietu pēc būtības.

[5.1] Iestādes lēmumā norādīts, ka Sabiedrība saukta pie atbildības ar Soda lēmumu.

2020. gada 7. decembrī, izmantojot EDS, un 2020. gada 8. decembrī, izmantojot pasta starpniecību, ierakstītā pasta sūtījumā saņemtas sūdzības ar identisku saturu, bet nedaudz atšķirīgiem pielikumiem, un 2020. gada 11., 16., 19., 21., 23. un 28. decembrī, izmantojot EDS, saņemti sūdzības papildinājumi par Soda lēmumu. Ar pasta starpniecību iesniegtā sūdzība nosūtīta 2020. gada 7. decembrī, ko apliecina pasta zīmogs uz aploksnes un ierakstīta pasta sūtījuma Nr. RR599172988LV izsekošanas dati.

[5.2] Ar Iestādes 2020. gada 30. decembra vēstuli Nr. 30.7-22.11/22.11/5460 Sabiedrībai paskaidrots, ka Soda lēmums nosūtīts uz juridisko adresi. Atbilstoši Paziņošanas likuma 8. panta trešajai daļai dokuments, kas paziņots kā ierakstīts pasta sūtījums, uzskatāms par paziņotu septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā. Iepazīstoties ar ierakstītā sūtījuma Nr. RR276031799LV izsekošanas datiem, secināts, ka minētais sūtījums 2020. gada 12. novembrī pieņemts no nosūtītāja. Atbilstoši Paziņošanas likuma 8. panta ceturtajai daļai, ja no pasta tiek saņemta izziņa par sūtījuma izsniegšanu vai atpakaļ nosūtīts dokuments, tas pats par sevi neietekmē dokumenta paziņošanas faktu. Tātad dokumenta paziņošanas prezumpcija nozīmē, ka dokuments uzskatāms par paziņotu arī tad, ja dokumenta adresāts dokumentu faktiski nav saņēmis. Iestādei nav jāveic īpaši pasākumi, lai adresāts dokumentu faktiski saņemtu. (sk. *Neimanis J. Paziņošanas likuma komentāri. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2017, 28. un 25. lpp. un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 13. augusta lēmumu lietā Nr. SKA-1023/2015*).

Tādējādi Soda lēmums uzskatāms par paziņotu 2020. gada 19. novembrī.

Sūdzību administratīvā pārkāpuma lietā var iesniegt 10 darba dienu laikā no pilna lēmuma paziņošanas dienas un atsauce uz Latvijas APK 281. pantā noteikto sūdzības iesniegšanas procesuālo termiņu ir ietverta arī Soda lēmumā. Tādējādi sūdzību par Soda lēmumu bija tiesības iesniegt līdz 2020. gada 3. decembrim (ieskaitot).

[5.3] Ņemot vērā, ka sūdzības iesniegtas 2020. gada 7. decembrī un 8. decembrī, vēstulē par sūdzībām un sūdzību papildinājumiem secināts, ka tās iesniegtas nokavējot noteikto sūdzības iesniegšanas procesuālo termiņu, vienlaikus paskaidrojot, ka tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar

Latvijas APK, iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa izbeigšanos. Ievērojot to, ka Sabiedrība nokavēja normatīvajos aktos noteikto termiņu sūdzības iesniegšanai, kā arī nebija lūgusi atjaunot nokavēto procesuālo termiņu, sūdzību un papildinājumu izskatīšana pēc būtības atteikta.

[5.4] Nepiekrītot vēstulē paskaidrotajam un uzskatot, ka Iestāde nepareizi aprēķināja procesuālos termiņus un nav pieļauts sūdzības par pārsūdzēto lēmumu iesniegšanas procesuālā termiņa kavējums, Sabiedrība iesniedza lūgumu par procesuālā termiņa atjaunošanu. Par lūgumā norādītajiem argumentiem Iestāde paskaidro turpmāko.

[5.5] Paziņošanas likuma 3. panta otrā daļa noteic, ka ārējā normatīvajā aktā nav noteikts konkrēts dokumenta paziņošanas veids, iestāde pati izvēlas tādu veidu, kas nodrošinātu atbilstošu dokumenta paziņošanu adresātam. Iestāde pēc iespējas ņem vērā adresāta norādīto dokumenta paziņošanas veidu, savukārt 4. panta otrā daļa noteic, ka juridiskajai personai dokumentu paziņo uz tās juridisko adresi.

Komerclikuma 139. panta pirmā daļa noteic, ka sabiedrības juridiskā adrese ir adrese, kurā atrodas sabiedrības vadība (sabiedrības sēdeklis). Juridiskās adreses maiņas gadījumā valde iesniedz pieteikumu komercreģistra iestādei attiecīga ieraksta izdarīšanai.

No minētā un Latvijas APK 248. panta otrās daļas 2. punkta izriet, ka administratīvo pārkāpumu lietās ir noteikta konkrēta kārtība paziņojumu un lietā pieņemto lēmumu paziņošanai personai, kas tiek saukta pie administratīvās atbildības. Ņemot vērā, ka no lietas materiāliem neizriet, ka Sabiedrība būtu norādījusi citu saziņas veidu, Soda lēmums pamatoti nosūtīts ierakstītā pasta sūtījumā uz Sabiedrības juridisko adresi atbilstoši Latvijas APK noteiktajam un Iestādei nebija pienākums Sabiedrībai nosūtīt Soda lēmumu izmantojot EDS. Tādējādi nav konstatējama labas pārvaldības principa neievērošana.

[5.6] Komerclikuma 12. panta ceturtā daļa noteic, ja komersantam tiek nosūtītas ziņas, dokumenti vai cita korespondence uz komercreģistrā ierakstīto tā juridisko adresi, uzskatāms, ka komersants šos dokumentus, ziņas vai citu korespondenci ir saņēmis, ja nosūtītājs dokumentāri pierādījis, ka šāda nosūtīšana ir veikta, bet Paziņošanas likuma 3. panta trešā daļa noteic, ka adresātam ir pienākums pieņemt iestādes paziņoto dokumentu.

Adresei nav formāla rakstura, jo adresāta adresei (neatkarīgi no personas veida) ir jāatbilst faktiski esošai situācijai, t. i., vietai, kur sastopams adresāts. Sasniedzamības pienākuma tiesiskās sekas nozīmē, ka iestādei nav jāveic adresāta meklēšana (sk. *Neimanis J. Paziņošanas likuma komentāri. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2017, 28. un 25. lpp. un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 13. augusta lēmumu lietā Nr. SKA-1023/2015*).

Dokumentu paziņošanas procesa būtisks princips ir adresāta līdzdarbības (sadarbības) pienākums dokumenta paziņošanā. Sadarbības pienākums izpaužas kā pienākums: 1) pieņemt iestādes paziņoto dokumentu; 2) paziņot savu adresi (tās izmaiņas) iestādei 3) būt sasniedzamam iestādei paziņotajā adresē; 4) būt atbildīgam par sadarbību ar savu pārstāvi vai adresē esošo personu dokumenta nodošanā (sk. *Neimanis J. Paziņošanas likuma komentāri. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2014, 25. lpp. un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 13.augusta lēmums lietā Nr. SKA-1023/2015*).

Tādējādi Sabiedrībai ir pienākums būt sasniedzamai tās juridiskajā adresē un Iestādei, nosūtot korespondenci uz juridisko adresi, ir pamats paļauties, ka Sabiedrība šo korespondenci saņems. Tādējādi arguments par lēmumu uz laiku pārtraukt restorāna darbību un klientu apkalpošanu klātienē nav uzskatāms par objektīvu no Sabiedrības gribas neatkarīgu iemeslu adresētās korespondences nesaņemšanai. Turklāt, minētais lēmums ir saistīts ar izmaiņām darba organizācijā, nevis ar juridiskās adreses maiņu.

[5.7] Par Soda lēmuma saņemšanu EDS norādāms, ka 2020. gada 17. novembrī Sabiedrība iesniedza Iestādē iesniegumu, kurā informēja, ka EDS pārskatos parādās piemērotais naudas sods. Ņemot vērā, ka Sabiedrība nav saņēmusi lēmumu, līdz to atsūtīt EDS. Tādējādi Soda lēmums atkārtoti nosūtīts Sabiedrībai EDS.

Sabiedrība kļūdaini veikusi procesuālā termiņa aprēķinu, nepareizi interpretējot Latvijas APK 245.[1] panta piekto daļu un Paziņošanas likumu, jo nav tiesiskas nozīmes tam, vai likuma prezumētais paziņošanas brīdis iekrīt brīvdienā vai svētku dienā. Likums neparedz, ka tādā gadījumā paziņošanas brīdis būtu tuvākā darba diena (sk. *Neimanis J. Paziņošanas likuma komentāri. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2014, 69. lpp.*). Arī tiesu praksē ir nostiprināta atziņa, ka neatkarīgi no tā, vai persona saņēmusi sūtījumu ātrāk, vēlāk vai vispār nav saņēmusi, uzskatāms, ka sūtījums ir saņemts Paziņošanas likumā noteiktajā dienā.

Tādējādi Soda lēmums uzskatāms par paziņotu 2020. gada 19. novembrī, nevis 2020. gada 23. novembrī un Soda lēmuma pārsūdzības termiņa skaitījums sākās 2020. gada 20. novembrī, t. i., nākamajā darba dienā pēc 2020. gada 19. novembra, nevis 2020. gada 21. novembrī kā to savā lūgumā norāda Sabiedrība un sūdzību bija tiesības iesniegt līdz 2020. gada 3. decembrim (ieskaitot).

Likumdevējs ir paredzējis pietiekami ilgu laiku (desmit darba dienas), kurā pie administratīvās atbildības sauktā persona var īstenot Latvijas APK noteiktās procesuālās tiesības (iesniegt sūdzību).

Tādējādi Sabiedrības lūgumā norādītie argumenti nevar būt par pamatu sūdzības par Soda lēmumu nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanai.

[5.8] Par vairāku lietu skatīšanu kopsakarā Iestāde norāda, ka katra administratīvā pārkāpuma lieta tiek vērtēta individuāli, izvērtējot lietas apstākļu kopumu, kas raksturīga tikai konkrētajai lietai un neatkarīgi no citām administratīvo pārkāpumu lietām. Tādējādi nav pamata vērtēt lēmumus, kas pieņemti citu administratīvo pārkāpumu lietu ietvaros un Sabiedrības norādītie argumenti nav uzskatāmi par pamatu nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanai.

[5.9] Izvērtējot norādītos apstākļus, secināts, ka tie nav uzskatāmi par no Sabiedrības neatkarīgiem apstākļiem, kas lieguši izmantot tiesības veikt procesuālās darbības likumā noteiktajā termiņā.

Norādītie termiņa nokavējuma apstākļi ir bijuši atkarīgi no Sabiedrības pašas gribas un rīcības, proti, Sabiedrība nepienācīgi kontrolēja juridiskajā adresē ienākušos sūtījumus, tādējādi nav pamata uzskatīt, ka pastāvēja objektīvi iemesli procesuālā termiņa nokavējumam.

Tādējādi nav pamata pieņemt izskatīšanai sūdzību par Soda lēmumu.

[6] Nepiekrītot Iestādes lēmumam, sūdzību iesniedza Sabiedrība, lūdzot atcelt to un atļaut izpildīt procesuālo darbību – iesniegt sūdzību par Soda lēmumu.

[6.1] Atsaucoties uz Administratīvās atbildības likuma Pārejas noteikumu 2. punktu, Administratīvās atbildības likuma 63. panta pirmo daļu, Latvijas APK 245.[2] panta otro daļu un 281. pantu, Paziņošanas likuma 2. pantu un 9. panta trešo un ceturto daļu, Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9. panta sesto daļu, likuma „Par nodokļiem un nodevām" 7.[2] panta pirmo un trešo daļu, Civillikuma 1587. pantu un tiesību doktrīnu, norādīts, ka lietā pastāv strīds par to, kas ir uzskatāma par paziņošanas dienu. Tās pareizai noteikšanai ir izšķiroša nozīme, lai ievērotu Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības.

[6.2] Lietā nav strīda, ka starp Sabiedrību un Iestādi noslēgts līgums par elektronisko dokumentu parakstīšanu ar elektronisko parakstu, izmantojot EDS, līdz ar to nav šaubu, ka Sabiedrība, slēdzot līgumu, izteikusi vēlmi saņemt dokumentus izmantojot EDS. Lietā saziņa ar Iestādi bija notikusi arī caur EDS pēc Iestādes pieprasījuma.

[6.2] Tāpat nav strīda, ka Iestāde nosūtīja Soda lēmumu gan ierakstītā pasta sūtījumā, gan caur EDS, radot tiesisku paļāvību, ka adresāts pārsūdzību tiesīgs iesniegt līdz 2020. gada 8. decembrim. Tas saskan ar Civillikuma 1508. pantā noteikto principu, ka saudzīgākam iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem, un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku.

Iestādei bija jāievēro likuma „Par nodokļiem un nodevām" 7.[2] panta pirmajā daļā noteiktais dokumentu paziņošanas veids. Likums „Par nodokļiem

un nodevām" ir speciālais likums un Paziņošanas likums ir vispārējais likums, līdz ar to Paziņošanas likuma normas ir jāpiemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo citas tiesību normas, tajā skaitā, tiesību normas, kas paredz noteiktu paziņošanas veidu. Pamata dokumenta paziņošanas veids bija EDS, bet labas pārvaldības principa ievērošanai Iestāde varēja papildus izmantot vēl vienu paziņošanas veidu, līdz ar to Sabiedrība uzskata, ka Soda lēmuma paziņošanas diena ir 2020. gada 24. novembris. Iestāde nav pamatojusi, kāpēc par paziņošanas datumu ir uzskatāms 2020. gada 18. novembris.

Tāpat, ievērojot to, ka ar Soda lēmumu, cita starpā, nolemts, ka par administratīvo pārkāpumu pret Sabiedrības valdes locekļiem lietvedību lietā izbeigt un nodot materiālus izskatīšanai izmeklēšanas iestādei bija jāievēro tāds pats paziņošanas veids, kā attiecībā uz Sabiedrību.

[6.3] Tāpat ir jāvērš uzmanība uz apstākli, ka ierakstīta pasta sūtījuma veidā Sabiedrība faktiski nesaņēma, jo, kā jau Iestādei bija zināms no paziņojumiem EDS, 2020. gada 8. novembrī tika pieņemts lēmums ar 2020. gada 9. novembri pārtraukt restorāna darbību un klientu apkalpošanu klātienē, ievērojot valstī ieviestos ierobežojumus saistībā ar Covid-19 izplatību. Struktūrvienība ir arī uzņēmuma juridiskā adrese.

[6.4] Papildus Sabiedrība vērš uzmanību, ka ar zināmu laika nobīdi Iestāde turpina sūtīt paziņojumus un lēmumus Sabiedrībai, izmantojot EDS.

Motīvu daļa

[7] Iepazinies ar SIA /Nosaukums A/ sūdzībā par Valsts ieņēmumu dienesta 2021. gada 5. februāra lēmumu Nr. 30.7-22.11/22.11/999 norādītajiem apstākļiem, tiesnesis atzīst, ka sūdzība ir noraidāma kā nepamatota.

[7.1] Saskaņā Administratīvās atbildības likuma, kas stājās spēkā 2020. gada 1. jūlijā, 4. panta pirmo un ceturto daļu persona, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, ir atbildīga par to saskaņā ar normatīvo aktu, kas ir spēkā pārkāpuma izdarīšanas laikā. Administratīvā pārkāpuma procesa kārtību nosaka tā procesuālo tiesību norma, kura ir spēkā procesuālās darbības izdarīšanas brīdī. Savukārt šā likuma Pārejas noteikumu 2. punkts noteic, ka procesuālās darbības, kas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai uzsāktas saskaņā ar Latvijas APK, tiek arī pabeigtas kodeksā noteiktajā kārtībā. Latvijas APK normas piemērojamas līdz attiecīgās administratīvā pārkāpuma lietvedības stadijas pabeigšanai (lietvedība iestādē, tiesā vai izpilde).

[7.2] Tādējādi tiesa atzīst, ka šīs lietas izskatīšana ir pakļauta tiesai saskaņā ar Latvijas APK noteikumiem, jo lietvedības stadija iestādē nav pabeigta, proti, lieta pēc būtības nav skatīta augstākā iestādē.

[8] Latvijas APK 289. pants noteic, ka augstākas iestādes pieņemtu lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā rajona (pilsētas) tiesā var pārsūdzēt 10 darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas.

Ja ir nokavēts procesuālais termiņš sūdzības iesniegšanai tiesā, sūdzības iesniedzējs var lūgt procesuālā termiņa atjaunošanu. Rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis rakstveida procesā lēmumu par procesuālā termiņa atjaunošanu pieņem septiņu dienu laikā no lūguma saņemšanas dienas. [..]

[8.1] Latvijas APK 245.^{2} panta pirmā daļa noteic, ka tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar šā kodeksa, iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa izbeigšanos. Dokumentus, kas iesniegti pēc procesuālā termiņa izbeigšanās, neizskata.

[8.2] Apstākļiem, kas attaisnotu procesuālā termiņa nokavējumu, ir jābūt tādiem, kas objektīvi būtu lieguši personai iespēju izpildīt attiecīgu procesuālu darbību, un tādiem, kas nav bijuši atkarīgi no personas gribas (sk. *Augstākās tiesas 2009. gada 9. janvāra spriedumu lietā Nr. A42339406*).

[9] Atbilstoši Latvijas APK 282. panta noteikumiem nokavēto procesuālo termiņu var atjaunot iestāde, kas ir tiesīga lietu izskatīt, pēc sūdzības iesniedzēja motivēta lūguma, ja tā atzīst nokavēšanas iemeslu par attaisnojošu. Atteikumu atjaunot procesuālo termiņu var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā 10 darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas pēc sūdzības iesniedzēja dzīvesvietas vai juridiskās adreses. [..]

[9.1] Lietā pastāv strīds par to, kādā veidā Sabiedrībai bija jāpaziņo Soda lēmums un par to, kura diena uzskatāma par Soda lēmuma paziņošanas datumu.

[9.2] Sabiedrība norāda, ka Soda lēmums bija jāpaziņo, izmantojot EDS, atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 7.^{2} panta pirmajai daļai, kas noteic, ka Iestāde administratīvos aktus, lēmumus, dokumentus un informāciju paziņo, izmantojot EDS, jo likums „Par nodokļiem un nodevām" ir speciālais likums un Paziņošanas likums ir vispārējais likums.

[9.2.1] Attiecībā uz minēto tiesnesis norāda, ka ir nošķirams administratīvais process, kurā piemērojamas likuma „Par nodokļiem un nodevām" normas, no administratīvā pārkāpuma procesa, kurā piemērojamas Latvijas APK un Paziņošanas likuma normas.

Veicot tematisko pārbaudi, Iestāde rīkojās likuma „Par nodokļiem un nodevām" noteiktajā tvērumā, veicot likumā noteiktos iestādes pienākumus attiecībā pret Sabiedrību, proti, administratīvajā procesā. Līdz ar to bija pieļaujama Iestādes saziņa ar Sabiedrību apstākļu noskaidrošanai ar EDS.

Uzsākot administratīvā pārkāpuma lietvedību, paziņojot par administratīvā pārkāpuma protokola paziņošanu un nosūtīšanu, kā arī paziņojot par Soda lēmuma, Iestādei bija saistošas Latvijas APK un Paziņošanas likuma normas, jo Iestāde rīkojās administratīvā pārkāpuma procesā.

Proti, konkrētajā gadījumā tika paziņots lēmums administratīvā pārkāpuma lietā, līdz ar to Iestādei bija jārīkojas atbilstoši Latvijas APK un Paziņošanas likuma normām, nevis likumam „Par nodokļiem un nodevām", jo tas nav attiecināms uz konkrēto gadījumu.

Tāpat uz konkrēto gadījumu nav attiecināms Civillikums, jo tas regulē personu privāttiesiskās attiecības civiltiesību jomā, nevis iestādes un personas attiecības administratīvā pārkāpuma procesā.

[9.2.2] Paziņošanas likuma 3. panta otrā daļa noteic, ja ārējā normatīvajā aktā nav noteikts konkrēts dokumenta paziņošanas veids, iestāde pati izvēlas tādu veidu, kas nodrošinātu atbilstošu dokumenta paziņošanu adresātam. Iestāde pēc iespējas ņem vērā adresāta norādīto dokumenta paziņošanas veidu.

Atbilstoši Paziņošanas likuma 4. panta otrajai daļai juridiskajai personai dokumentu paziņo uz tās juridisko adresi.

Cita adrese ir adresāta brīvi izvēlēta adrese, kurā adresāts ir sasniedzams iestādei. Iestāde paziņo dokumentu uz citu adresi, ja adresāts ir pamatojis šādu vajadzību ar objektīviem apstākļiem. Tādējādi iestādei ir pienākums vērtēt šādus apstākļus (skat. *Paziņošanas likuma komentāri. Dr. iur. J. Neimanis. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2017., 36. lpp.*).

Dokumenta paziņošana ir iestādes apzināts gribas izteikums, kuru īsteno dokumenta (informācijas) nodošanā adresātam šajā likumā noteiktajā veidā. (skat. *Paziņošanas likuma komentāri. Dr. iur. J. Neimanis. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2017., 16. lpp.*).

No lietas materiāliem izriet, ka informācija par administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu Sabiedrībai nosūtīta pasta sūtījumā uz tās juridisko adresi 2020. gada 9. oktobrī. Tādā pašā veidā 2020. gada 21. oktobrī nosūtīta administratīvā pārkāpuma protokola kopija.

No lietas materiāliem neizriet, ka līdz 2020. gada 11. novembrim, kad sastādīts pavadraksts par Soda lēmuma nosūtīšanu Sabiedrībai ierakstītā pasta vēstulē uz tās juridisko adresi, Sabiedrība būtu vērusies Iestāde ar lūgumu nosūtīt pieņemto lēmumu, izmantojot EDS. Kā to norāda Sabiedrība savā sūdzībā, Paziņošanas likuma 9. panta trešā daļa noteic, ka nepieciešama rakstveidā izteikta adresāta vēlme saņemt sūtījumu konkrētajā veidā – ar iestādes speciālas tiešsaistes formas starpniecību.

Komentējamā panta trešā daļa tiešsaistes formas izmantošanai pieprasa adresāta rakstveida piekrišanu dokumenta paziņošanai, ja iestāde izvēlas un adresāts piekrīt šādā veidā dokumentu saņemt. [..] (skat. *Paziņošanas likuma komentāri. Dr. iur. J. Neimanis. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2017., 80. lpp.*).

Ievērojot to, ka administratīvā pārkāpuma procesā attiecībā uz lietvedību ievērojamas Latvijas APK un Paziņošanas likuma normas un nav piemērojams likuma „Par nodokļiem un nodevām" 7.^{2} panta pirmajā daļā noteiktais gadījums, adresātam, proti, Sabiedrībai, bija jāsniedz atsevišķa

rakstveida piekrišana saņemt Soda lēmumu ar EDS starpniecību, jo šāda piekrišana ir jāsniedz katra administratīvā pārkāpuma procesā un nav vispārināma uz visu saziņu caur Iestādi un Sabiedrību.

[9.3] Saskaņā ar Paziņošanas likuma 8. panta trešo daļu dokuments, kas paziņots kā ierakstīts pasta sūtījums, uzskatāms par paziņotu septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā.

No lietas materiāliem izriet, ka Soda lēmums nodots pasta iestādē 2020. gada 12. novembrī. Līdz ar to secināms, ka Soda lēmuma paziņošanas diena bija 2020. gada 19. novembris.

Atbilstoši Latvijas APK 245.^{2} panta astotajai daļai procesuālo darbību, kurai beidzas termiņš, var izpildīt termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24.00. Ja dokuments nodots sakaru institūcijai (pastam) termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24.00, tas uzskatāms par nodotu termiņā. Ja šī darbība jāizpilda iestādē vai tiesā, termiņu uzskata par beigušos tajā stundā, kad attiecīgā iestāde vai tiesa beidz darbu.

Līdz ar to sūdzības par Soda lēmumu pēdējā iesniegšanas diena bija 2020. gada 3. decembris (ieskaitot).

[9.4] No lietas materiāliem izriet, ka Sabiedrība vērsās Iestādē ar lūgumu nosūtīt Soda lēmumu ar EDS starpniecību pēc tam, kad Soda lēmums jau tika nosūtīts ierakstītā pasta sūtījumā, proti, atkārtoti. Ne Latvijas APK, ne Paziņošanas likums neaizliedz nosūtīt dokumentus atkārtoti, izmantojot citu paziņošanas veidu pēc adresāta pieprasījuma, taču procesuālā termiņa noteikšana tiek vērtēta no pirmā paziņošanas veida, nevis atkārtotā, kas veikts pēc personas pieprasījuma.

Līdz ar to Sabiedrība nepamatoti norāda, ka Soda lēmuma paziņošanas datums skaitāms pēc Soda lēmuma paziņošanas EDS.

[10] Sabiedrība norāda, ka faktiski nevarēja saņemt Soda lēmumu pa pastu, jo, kā jau Iestādei bija zināms no paziņojumiem EDS, 2020. gada 8. novembrī tika pieņemts lēmums ar 2020. gada 9. novembri pārtraukt restorāna darbību un klientu apkalpošanu klātienē, ievērojot valstī ieviestos ierobežojumus saistībā ar Covis-19 izplatību. Struktūrvienība ir arī uzņēmuma juridiskā adrese.

[10.1] Apstākļiem, kas attaisnotu procesuālā termiņa nokavējumu, ir jābūt tādiem, kas objektīvi būtu lieguši personai iespēju izpildīt attiecīgu procesuālu darbību, un tādiem, kas nav bijuši atkarīgi no personas gribas (skat. *Augstākās tiesas 2009. gada 9. janvāra spriedumu lietā Nr.A42339406*).

Saskaņā ar judikatūras atziņām procesuālā termiņa atjaunošana ir izņēmuma gadījums, kad pastāv vērā ņemami apstākļi, kas personai lieguši izmantot tiesības veikt procesuālās darbības likumā noteiktajos gadījumos. Šķēršļiem, kas traucēja procesuālās darbības izpildi laikā, jābūt objektīviem un neatkarīgiem no procesa dalībnieka (skat. *Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006. gada 10. oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-563 7. punktu*).

Nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanas pamats ir nokavējumu attaisnojoši iemesli, kas nevar būt atkarīgi no nokavējušā lietas dalībnieka gribas un rīcības. Proti, šķēršļiem, kas traucēja procesuālās darbības izpildi laikā, jābūt objektīviem, neatkarīgiem no lietas dalībnieka. Tā kā termiņa nokavējuma iemesli pilnībā var būt zināmi tikai pašam nokavējušajam procesa dalībniekam, viņa pienākums, iesniedzot lūgumu par termiņa atjaunošanu, ir norādīt uz termiņa nokavējuma iemesliem. Savukārt tiesas uzdevums, izskatot lūgumu par termiņa atjaunošanu, ir izvērtēt, vai nokavējušā procesa dalībnieka norādītie termiņa nokavējuma iemesli ir attaisnojoši (skat. *Latvija Republikas Augtsākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 22. oktobra lēmumu lietā Nr. SKA-650/2007*).

Arī Satversmes tiesa atzinusi, ka procesuālie termiņi ir noteikti tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai. Tiesiskā stabilitāte ir būtiska tiesiskās valsts principa sastāvdaļa, kas prasa ne vien noregulētu tiesvedības procesu, bet arī tā noslēgumu, kas ir tiesiski noturīgs (sk. *Satversmes tiesas 2002. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. 2002-09-01 1. punktu*).

Tiesnesis norāda, ka lēmuma pārsūdzēšana ir lietas dalībnieka subjektīva tiesība, bet ne pienākums, līdz ar to tiesību izmantošana likumā noteiktajā termiņā un kārtībā ir atkarīga no paša lietas dalībnieka aktīvas rīcības, un tikai attaisnojoši, no lietas dalībnieka neatkarīgi, apstākļi var būt pamats procesuālā termiņa atjaunošanai.

Tādējādi jāizvērtē, vai lūgumā norādītie apstākļi uzskatāmi par attaisnojošiem iemesliem, proti, vai tie ir no pieteikuma iesniedzējas gribas un rīcības neatkarīgi apstākļi, kas objektīvi liedza likumā noteiktajā termiņā iesniegt sūdzību.

[10.2] Komerclikuma 139. panta pirmā daļa noteic, ka sabiedrības juridiskā adrese ir adrese, kurā atrodas sabiedrības vadība (sabiedrības sēdeklis). Juridiskās adreses maiņas gadījumā valde iesniedz pieteikumu komercreģistra iestādei attiecīga ieraksta izdarīšanai.

Sabiedrības juridiskā adrese ir vieta, kurā atrodas sabiedrības vadība un no kuras sabiedrība faktiski tiek vadīta, pieņemot galvenos ar saimnieciskās darbības veikšanu saistītos lēmumus. Kapitālsabiedrības juridiskā adrese ir piesaistīta pie sabiedrības sēdekļa jeb vietas, no kuras sabiedrība tiek faktiski vadīta. Komerclikuma 139. panta pirmās daļas mērķis ir trešo personu aizsardzības interesēs padarīt sabiedrības vadību sasniedzamu un panākt, lai publiskā reģistrā ierakstītās ziņas atbilstu faktiskajai situācijai. Tādēļ šajā normā ir runa par faktisko sabiedrības vadības atrašanās vietu, nevis par formālu adresi, uz kuru var tikai nosūtīt korespondenci (sk. *A. Strupišs. Komerclikuma komentāri III. A. Strupiša juridiskais birojs, 2003, 33. lpp.*).

[10.3] Tiesnesis norāda, ka Sabiedrības struktūrvienības, restorāna, darbības un klientu apkalpošanas klātienē pārtraukšana nav saistāma ar Sabiedrības juridisko adresi un juridisko adresi kā tās sēdekli un adresi korespondences saņemšanai. Proti, neskatoties uz to, ka restorāna darbība klātienē tika pārtraukta, ievērojot to, ka struktūrvienība ir arī Sabiedrības juridiskā adrese, Sabiedrībai bija jānodrošina tai sūtītās korespondences saņemšana tās juridiskajā adresē ne tikai attiecībā uz Iestādi, bet arī uz citām fiziskām, juridiskām personām un iestādēm.

Sabiedrība nenorāda uz tādiem, no tās neatkarīgiem objektīviem apstākļiem, kuri būtu lieguši saņemt pa pastu nosūtīto Soda lēmumu Sabiedrības juridiskajā adresē. Lai gan saistībā ar valstī izsludinātajiem ierobežojumiem ēdināšanas pakalpojumu jomā klātienē nebija pieļaujama klientu apkalpošana, neviens no izsludinātajiem ierobežojumiem neliedza veikt korespondences saņemšanu jebkurā adresē, t. sk., adresē, kura vienlaicīgi atrodas ēdināšanas pakalpojuma sniegšanas telpas un juridiskas personas juridiskā adrese.

[10.4] Atbilstoši Latvijas APK 245.^{2} panta pirmā daļa noteic, ka tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar likuma, iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa izbeigšanos. Dokumentus, kas iesniegti pēc procesuālā termiņa izbeigšanās, neizskata.

No sūdzības un lietas materiālos esošajiem pierādījumiem neizriet, ka pastāvētu kādi objektīvi no Sabiedrības gribas neatkarīgi apstākļi, kas liegtu saņemt nosūtīto Soda lēmumu savā juridiskajā adresē.

Līdz ar to tiesnesis atzīst, ka apstāklis, ka Sabiedrība neveica klientu pakalpošanu klātienē, nevar būt par pamatu nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanai sūdzības iesniegšanai.

Gadījumā, ja Sabiedrība kādu iemeslu dēļ kādu noteiktu laiku nevar juridiskajā adresē saņemt adresēto korespondenci, tad ir nepieciešams nodrošināt citu adresi, kur korespondences saņemšanas iespēja var tikt nodrošināta.

[11] Ņemot vērā to, ka nav konstatējami apstākļi, kas objektīvi liegtu Sabiedrībai iesniegt sūdzību par Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes Trešās algas nodokļu daļas Pirmās nodaļas vadītājas 2020. gada 4. novembra lēmumu NK 039352 noteiktajā termiņā, tiesnesis atzīst, ka Sabiedrībai tika pamatoti atteikts atjaunot nokavēto procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai par Soda lēmumu.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot iepriekš minēto un pamatojoties uz Latvijas APK 245.^{2} un 282. pantu, tiesnesis

nolēma

SIA /Nosaukums A/ sūdzību Valsts ieņēmumu dienesta 2021. gada 5. februāra lēmumu Nr. 30.7-22.11/22.11/999 noraidīt. Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis Viktors Makucevičs